

Granskning av kommunstyrelsens uppsikt av bolag, stiftelser och kommunalförbund

Rapport

Tierps kommun

KPMG AB

2023-02-28

Antal sidor 13

Antal bilagor 2

Tierps kommun

Granskning av kommunstyrelsens uppsikt av bolag, stiftelser och kommunalförbund

2023-02-28

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
2	Inledning/bakgrund	3
2.1	Syfte, revisionsfråga och avgränsning	4
2.2	Revisionskriterier	4
2.3	Metod	4
3	Resultat av granskningen	5
3.1	Organisation bolag och förbund	5
3.2	Styrdokument gällande kommunstyrelsens uppsikt	6
3.3	Kommunstyrelsens uppsikt avseende bolagen och kommunalförbund	8
3.4	Uppsikt avseende bolagens arbete med intern kontroll	12
	Bilaga 1	14
	Bilaga 2	16

1 Sammanfattning

Vi har av Tierps kommuns revisorer fått i uppdrag att granska kommunstyrelsens uppsiktsplikt. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2022.

Kommunallagen är en ramlag och förarbetena ger inga tydliga anvisningar om innehållet i uppsiktsplikten. Detta innebär att det är upp till respektive kommun att utforma uppsiktsplikten innehåll och hur den ska genomföras i praktiken. Minimikravet för uppsiktsplikten utövande är att styrelsen måste fastlägga ett system för hur information skall överföras, när information skall överföras, samt vilken information som skall tillhandahållas.

Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunstyrelsen på ett tillfredsställande sätt leder, styr och har uppsikt över bolag, stiftelser och kommunalförbund.

Vi konstaterar att dialog och mötesstruktur mellan kommunen och bolagen har utvecklats mycket positivt det senaste året. Vikten av koncernperspektivet har haft ett större fokus både på kommunstyrelse- och tjänstemannanivå. Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen kan förstärka sin uppsikt för att mer tillfredsställande leda, styra och ha uppsikt över bolagen. Gällande uppsikt över kommunalförbund och stiftelser är kommunen i nuläget inte med i något kommunalförbund samt att kommunen är ansluten till en pensionsstiftelse som Uppsala kommun förvaltar.

Vi bedömer att kommunstyrelsen:

- inte på ett tillräckligt sätt har formaliserat/strukturerat sin uppsiktsplikt. Det finns ett antal åtgärder som kan vidtas för att stärka kommunstyrelsens styrning av uppsikten, framför allt när det kommer till att definiera vad uppsikten innebär och hur den ska bedrivas.
- haft uppsikt över bolagen utifrån information vid sammanträden vid tertial/del- och helårsrapportering gällande främst ändamål, ekonomi och efterlevnad av uppställda direktiv, men också övriga förhållanden av betydelse för kommunen.
- har tillgång till efterfrågade handlingar/upplysningar från bolagen då dessa skickas till sekretariatet löpande under året och är tillgängliga för alla ledamöter på kommunens hemsida.
- kommunstyrelsen delvis tillfredsställande utfört uppsiktsplikten enligt kommunstyrelsens reglemente. Kommunstyrelsen har inte beslutat om prövning om den verksamhet som bedrivits i de aktiebolag som kommunen helt eller delvis äger under föregående kalenderår har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna har genomförts och delgivits kommunfullmäktige.
- bolagen arbetar med den interna kontrollen utifrån ägardirektiv och återrappporterar interna kontroller i samband med bl.a. del- och helårsrapportering som ett underlag för kommunstyrelsen uppsikt. Vi bedömer

vidare att kommunstyrelsen följt upp interkontrollplanen för 2021 under 2022 men att det saknas en sammanfattande bedömning om den interna kontrollen är tillräcklig eller inte gällande kommunstyrelsens och bolagens verksamheter i årsredovisningen 2021.

Vi rekommenderar att kommunstyrelsen:

- säkerställer att det finns ett systematiskt tillvägagångssätt och rutiner för hur uppsiktsplikten ska tillämpas över kommunens bolag, kommunalförbund och stiftelser. Förslagsvis genom riktlinjer eller en strategi. I detta sammanhang bör även roller och ansvar inom ramen för uppsiktsplikten förtydligas. Strategin för uppsiktsplikten bör fokusera på strategiska viktiga frågor.
- följer upp att alla ledamöter har kännedom om att bolagens protokoll/handlingar finns på kommunens hemsida som underlag för uppsiktsplikten.
- utifrån information från bolagen vid kommunstyrelsen sammanträden vid tertial/del- och helårsrapportering aktivt styr vilken information som ska presenteras av bolagen samt beslutar om eventuella åtgärder.
- delger kommunfullmäktige kommunstyrelsens prövning och beslut gällande om den verksamhet som bedrivits i de aktiebolag som kommunen helt eller delvis äger under föregående kalenderår har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Förslagsvis ingår prövningen i årsredovisningsdokumentet.
- vid uppföljning av internkontrollplanen efterfrågar en sammanfattande bedömning och analys om den interna kontrollen bedöms vara tillräcklig eller inte gällande kommunstyrelsens och bolagens verksamheter samt att återkoppla detta i årsredovisningen till kommunfullmäktige.
- i samband med ny mandatperiod och utbildningsinsatser säkerställa kommunstyrelsens ledamöters kunskap kring uppsiktsplikten.

2 Inledning/bakgrund

Vi har av Tierps kommuns revisorer fått i uppdrag att granska kommunstyrelsens uppsiktsplikt. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2022.

Enligt kommunstyrelsens reglemente är styrelsen kommunens ledande politiska förvaltningsorgan. Den har ett helhetsansvar för kommunens verksamheter, utveckling och ekonomiska ställning. Styrelsen ska leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders och eventuella gemensamma nämnders verksamhet (ledningsfunktion). Styrelsen ska också ha uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i kommunala bolag, stiftelser och kommunalförbund.

Styrelsen ska leda kommunens verksamhet genom att utöva en samordnad styrning och leda det arbetet med att ta fram styrdokument för kommunen (styrfunktion).

Revisorerna bedömer att det kan finnas en risk att kommunstyrelsen inte efterlever på ett tillfredsställande och ändamålsenligt sätt sin uppsiktsplikt gällande kommunens bolag, stiftelser och kommunalförbund.

2.1 Syfte, revisionsfråga och avgränsning

Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunstyrelsen på ett tillfredsställande sätt leder, styr och har uppsikt över bolag, stiftelser och kommunalförbund.

I granskningen ska följande revisionsfrågor besvaras:

- Hur har uppsiktsplikten formaliserats/strukturerats i kommunen?
- I vilken utsträckning begär kommunstyrelsen upplysningar från bolagen, stiftelserna och kommunalförbunden och fungerar detta på ett tillfredsställande sätt?
- På vilket sätt sker uppsiktsplikten avseende bolagens arbete med intern kontroll?
- På vilket sätt sker uppsiktsplikten avseende bolagens efterlevnad av ägardirektiv?
- I vilken utsträckning sker rapporteringen från bolagen till fullmäktige?
- Vilka aktiva beslut har kommunstyrelsen vidtagit efter given information från bolag, stiftelser och kommunalförbund kring väsentliga förbättringsområden?

2.2 Revisionskriterier

Vi har bedömt om rutinerna uppfyller:

- Kommunallagen
- Kommunstyrelsens reglemente
- Plan för Tierps kommuns ekonomi och verksamhet 2022-2024
- Övriga aktuella styrdokument som är aktuella i granskningen

2.3 Metod och avgränsning

Granskningen genomförs genom intervjuer/avstämningar med kommunstyrelsens ordförande, VD i helägda bolagen, kommundirektör, ekonomichef på ekonomiavdelningen, medarbetare inom kvalitet & strategisk utveckling och ledningsstöd för kommunstyrelsen, administratör ledningsstöd samt genom genomgång av aktuella styrdokument, protokoll m.m. Se bilaga 2 aktuella dokument som granskats.

Vi har endast översiktligt granskat kommunstyrelsens uppsikt över stiftelsen.

Rapporten är faktakontrollerad av samtliga som har intervjuats/avstämts med.

3 Resultat av granskningen

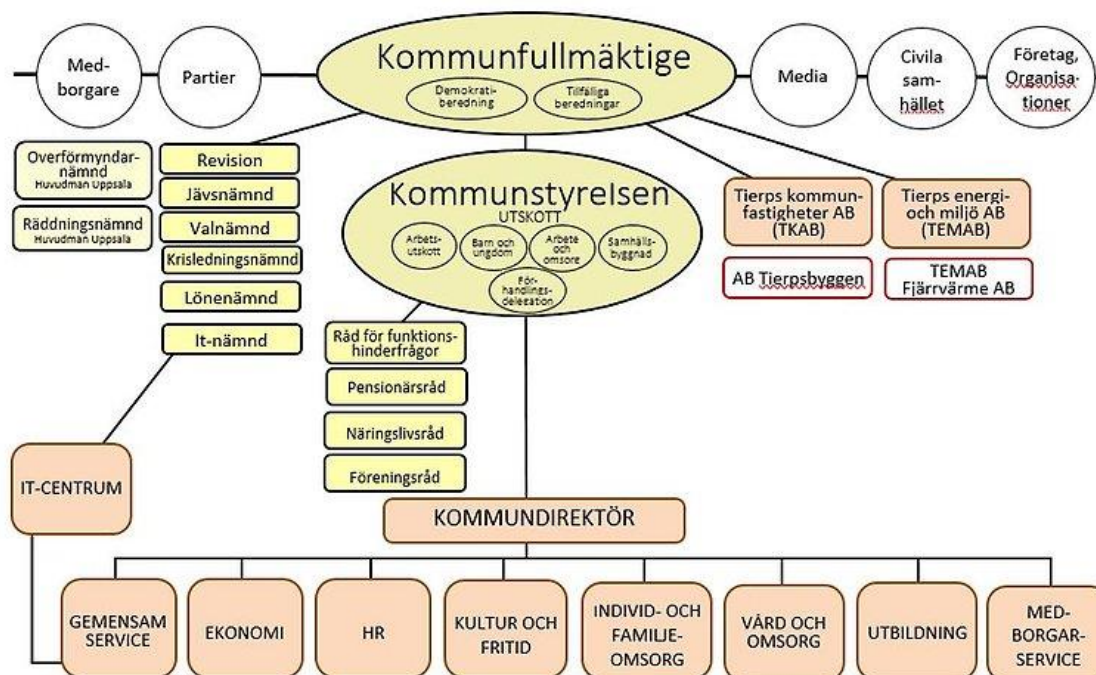
3.1 Organisation bolag och förbund

En del av kommunens verksamhet drivs som bolag eller förbund. Varje bolag har en egen styrelse som utses av kommunfullmäktige. För de kommunala bolagen finns det bolagsordning och ägardirektiv som är antagna av kommunfullmäktige.

Bolagsordningen är aktiebolagens regelverk, som tillsammans med lagstiftning anger ändamål och ramar för verksamheten. Ägardirektivet fungerar som ett komplement till bolagsordningen. Av ägardirektivet framgår ägarens förväntningar och krav på bolaget. I ägardirektiv framgår att bolag inom tillämpliga delar ska medverka till att de mål som fastställts av kommunfullmäktige kan uppnås. För kommunalförbund fastställer kommunfullmäktige en förbundsordning som reglerar ändamålet för förbundet.

De kommunala bolagen i Tierps kommun är:

- Tierps kommunfastigheter AB – moderbolag
- AB Tierpsbyggen – dotterföretag
- Tierps Energi och Miljö AB – moderbolag
- Tierps Energi och Miljö Fjärrvärme AB – dotterbolag

Kommunalförbund:

Tierps kommun

Granskning av kommunstyrelsens uppsikt av bolag, stiftelser och kommunalförbund

2023-02-28

- Enligt intervju så är Tierps kommun i nuläget inte med i något kommunalförbund.

Stiftelser och fonder:

- pensionsstiftelsen som Uppsala kommun förvaltar. Stiftelsen är en gemensam stiftelse vars uteslutande ändamål är att trygga pensionsutfästelser som givits av respektive kommun i Uppsala län som beviljats anslutning till stiftelsen. De kommuner som är anslutna till stiftelsen är för närvarande Uppsala, Tierp och Heby. Enligt intervju är det en större stiftelse där kommunen har en utsedd representant. Kommunstyrelsens ordförande ingår i ägarsamrådet.

3.2 Styrdokument gällande kommunstyrelsens uppsikt

Kommunallagen är en ramlag och förarbetena ger inga tydliga anvisningar om innehållet i uppsiktsplikten. Detta innebär att det är upp till respektive kommun att utforma uppsiktsplikten innehåll och hur den ska genomföras i praktiken.

Kommunstyrelsen har inte upprättat en dokumenterad och formerad strategi för hur uppsiktsplikten ska utövas utan den utgår från ett antal styrande dokument. I kommunstyrelsens reglemente, styrmodell och målstruktur, plan ekonomi och verksamhet 2022-2024, bolagens ägardirektiv och bolagsordningar samt förbundsordning/reglemente ingår förutsättningar/tillämpningar för kommunstyrelsens uppsikt. Vi uppfattar att det inte finns någon antagen företagspolicy eller några riktlinjer för bolagen.

Utifrån intervjuer framgår att dialog och mötesstruktur mellan kommunen och bolagen har utvecklats mycket positivt det senaste året. Vikten av koncernperspektivet har haft ett större fokus både på kommunstyrelse- och tjänstemannanivå. VD för bolagen deltar bl.a. vid kommunstyrelsens sammanträden vid delårsrapport och årsredovisning för att informera om respektive bolags verksamhet och ekonomi.

Vi konstaterar att det efterfrågas en mer tydlig definition av vad uppsikten består av och hur den ska fungera under året samt även tydliggöra roller och ansvar. Vi uppfattar att det är planerat att ta fram styrdokument kring arbetet med uppsiktsplikten.

Nedan framgår i styrdokumentet kommunstyrelsens uppsiktsansvar.

3.2.1 Kommunstyrelsens reglemente

Enligt kommunstyrelsens reglemente framgår att:

4 § Kommunstyrelsen ska

1. **ha fortlöpande uppsikt** över verksamheten i de företag och stiftelser som kommunen helt eller delvis äger eller annars har intresse i. Uppsikten gäller främst ändamål, ekonomi och efterlevnad av uppställda direktiv, men också övriga förhållanden av betydelse för kommunen,
2. ansvara för att beslut om **ägardirektiv** till företagen fattas och att dessa **regelbundet uppdateras**,
3. ansvara för **regelbundna möten mellan styrelsen och**

företagsledningar/stiftelseledningar,

4. löpande vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de krav som anges i 10 kap. 2-6 §§ Kommunallagen är uppfyllda för de företag och stiftelser kommunen äger eller har intresse i,

5. **årligen pröva och besluta om den verksamhet som bedrivits i de aktiebolag som kommunen helt eller delvis äger har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet** och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna under föregående kalenderår. **Beslutet ska delges fullmäktige**. Om det finns brister ska styrelsen samtidigt lämna förslag till fullmäktige på nödvändiga åtgärder,

6. tillvarata kommunens intressen vid bolags- och föreningsstämmor och andra likartade sammanträden i de företag som kommunen helt eller delvis äger eller annars har intresse i.

3.2.2 Styrmodell och målstruktur

Kommunens styrmodell arbetades om under 2019. Den nya modellen bygger på målstyrning och ett tillitsbaserat förhållningssätt. Stor vikt har lagts på medborgarnas insyn i och förståelse för kommunens verksamheter. Utformningen av budgetdokumentet är ett led i det. Budgetdokumentets utformning möjliggör också en harmonisering med FN:s antagna hållbarhetsmål, Agenda 2030, och regionala mål.

3.2.3 Plan för Tierps kommuns ekonomi och verksamhet 2022-2024

Enligt planen för Tierps kommuns ekonomi och verksamhet 2022-2024 framgår ägardirektiven för bolagen i en bilaga.

3.2.4 Ägardirektiv för bolagen

- Tierps Energi & Miljö AB (TEMAB) (gäller fr.om. 2020-11-02) är ett helägt kommunalt bolag som hanterar det praktiska utförandet inom vatten och avlopp, renhållning och gata/park. Dotterbolaget TEMAB fjärrvärme AB försörjer villor, industrier, skolor, handels- och serviceföretag med värme i Tierps kommun.
- AB Tierpsbyggen (gäller fr.om. 2020-11-02) är ett helägt kommunalt bolag som hanterar skötsel, underhåll och investeringar i merparten av de lokaler som kommunen använder för sin verksamhet. Tierps kommunfastigheter AB har ett dotterbolag, AB Tierpsbyggen, ABTB, som är TKAB:s helägda bostadsföretag.

I ägardirektiven för både TEMAB och AB Tierpsbyggen framgår:

- som del av den kommunala organisationen ska bolaget verka utifrån den av kommunfullmäktige fastställda Vision för Tierps kommun (KF § 81/2015 samt), de vid var tid av kommunfullmäktige fastställda strategiska utvecklingsområdena, samt vid var tid av fullmäktige antagna tillämpliga mål ur den regionala utvecklingsstrategin (framtagen av Region Uppsala).

- kommunstyrelsen har rätt att ta del av bolagets handlingar och räkenskaper samt i övrigt inspektera bolaget och dess verksamhet. Bolaget ska lämna kommunstyrelsen den information om verksamheten som den begär. Den närmare omfattningen av informationen fastställs i samråd med bolagets styrelse.

- hur information och ägardialog med de helägda bolagen ska fungera:

- §17 Ägaren ska fortlöpande och på kommunens begäran hållas informerad av bolaget om dess verksamhet. Bolaget ska initiera möten med kommunen om omständigheterna så påkallar.
- 18 § Bolaget ska minst en gång per år informera kommunstyrelsen om sin verksamhet. Därutöver ska bolaget en gång per år informera kommunstyrelsens arbetsutskott om sin verksamhet.
- 19 § Bolaget ska till kommunstyrelsen redovisa bolagets **ställning och resultat** per den **30/4, 31/8 och 31/12**. Bolaget ska därvid uppmärksamma ägarkommunen på viktigare omständigheter och förändringar som kan inverka på bolagets verksamhet.
- 20 § Bolaget ska till kommunstyrelsen och lekmannarevisorn-/erna redovisa ställningen för den **interna kontrollen per 30/4, 31/8 och 31/12**. Bolaget ska vidare uppmärksamma kommunstyrelsen och lekmannarevisorn-/erna om det under verksamhetsåret uppstår betydande förändringar i riskbilden eller i statusen för den interna kontrollen som kan inverka på bolagets verksamhet.
- 21 § Kommunstyrelsen och kommunfullmäktige ska utan dröjsmål **få del av a) protokoll från bolagsstämman, b) protokoll från styrelsesammanträde, och c) bolagets årsredovisning med revisionsberättelse och granskningsrapport från lekmannarevisor**. Bolagets protokoll ska redovisas på kommunens hemsida.
- 22 § Bolagets styrelse, verkställande direktör och andra nyckelpersoner i bolaget ska delta vid möte med företrädare för kommunen minst en gång per år (**ägardialog**). Initiativ till möte kan tas av både kommunen och av bolaget.
- 23 § Bolagets verkställande direktör ska kontinuerligt ha en **dialog med kommundirektören**. Kommundirektör och verkställande direktör äger båda rätten att kalla till möte.

3.2.5 Bedömning

Vi konstaterar att styrning/tillämpning av kommunstyrelsens uppsikt utgår ifrån flera olika styrande dokument. Vi bedömer kommunstyrelsen inte på ett tillräckligt sätt har formaliserat/strukturerat sin uppsiktsplikt. Det finns ett antal åtgärder som kan vidtas för att stärka kommunstyrelsens styrning av uppsikten, framför allt när det kommer till att definiera vad uppsikten innebär och hur den ska bedrivas.

3.3 Kommunstyrelsens uppsikt avseende bolagen och kommunalförbund

Kommunstyrelsen har en förstärkt uppsiktsplikt när det gäller de kommunala bolagen. I kommunallagen 6:e kap. 9 § ska styrelsen i årliga beslut för varje sådant aktiebolag som avses i 10 kap 2 § pröva om den verksamhet som bolaget bedrivit under föregående år varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Detta framgår även i kommunstyrelsens reglemente.

I princip skiljer sig inte styrelsens uppdrag att utöva uppsikt över bolagen från uppföljningen av övrig verksamhet. För att åstadkomma detta bör kommunens verktyg för styrning utformas så att styrelsen erhåller tillräckligt underlag för att bedöma detta. Minimikravet för uppsiktspliktens utövande är att styrelsen måste fastlägga ett system för hur information skall överföras, när information skall överföras, samt vilken information som skall tillhandahållas.

3.3.1 Enligt kommunstyrelsens reglemente - fortlöpande uppsikt

Enligt kommunstyrelsens protokoll har kommunstyrelsen under 2022 arbetat med sin uppsikt över bolagens och verksamhet och ekonomi genom bl.a. årsredovisning 2021 och delårsrapporter 2022. Kommunstyrelsens ordförande har även deltagit på koncernmöten (ägar möten) med bolagen (se bilaga 1).

Vi konstaterar utifrån våra intervjuer att kommunstyrelse- och kommunfullmäktigeledamöterna i huvudsak har fått information om bolagens verksamhet i samband med tertial/del- och helårsrapportering. VD:na för de helägda bolagen närvarar vid kommunstyrelsens sammanträden regelbundet under året. De kallas till kommunstyrelsen tre gånger per år och rapporterar då hur bolaget fungerar, vad som är på gång, det aktuella läget, projekt, framtida frågor med mera. VD skickar bl.a. styrelseprotokoll till kommunens sekretariat som lägger ut dem på kommunens hemsida. Deltagande på kommunfullmäktiges sammanträden sker vanligtvis ca 1 gång/år.

Under 2022 har enligt kommunstyrelsens protokoll beslut bl.a. tagits om:

- [Årsredovisning 2021](#)

I årsredovisningen framgår det bl.a. att i "Plan för Tierps kommuns ekonomi och verksamhet" redovisas samtliga styrdokument som politiken fastställt. Av ägardirektiven för bolagen framgår vilka styrdokument som gäller för bolagen.

Koncernens resultat var på hela 70,1 mnkr trots att flera av bolagen gick med underskott.

	Kommunkoncernen*			Kommunen		
	Budget	2021	2020	Budget	2021	2020
Årets resultat	*)	70,1	-8,2	22,7	74,9	-1,7

Det redovisas bl.a. en koncernanalys av nyckeltal, finansiella mål m.m. Det finns även en redovisning gällande utvärdering av resultat och finansiell ställning för hela koncernen med t.ex. årets resultat, investeringar, självfinansieringsgrad, eget kapital och soliditet, låneskuld och borgensåtagande.

- [Delårsrapport per augusti 2022](#)

Enligt delårsrapporten var utfallet på koncernnivå är 55,7 mnkr jämfört med förra året då utfallet var 16,7 mnkr alltså en förbättring med knappt 39 mnkr.

Tierps kommun

Granskning av kommunstyrelsens uppsikt av bolag, stiftelser och kommunalförbund

2023-02-28

Prognosen pekade på ett resultat på 48,7 mnkr mot budget på 24,8 mnkr vilket var 24 mnkr bättre än budget. Koncernen hade under perioden ökat sin långfristiga skuld med 64 mnkr och den var nu totalt 2 167 mnkr. Låneskulden var 101 100 kr/invånare jämfört med 97 900 kr vid årsskiftet. Det var TKAB och TEMAB som ökat sina skulder med 75 resp. 30 mnkr. Kommunen hade däremot minskat sin låneskuld med 30 mnkr.

Hela koncernen har en orolig och utmanande ekonomisk framtid med hög inflation, höga energipriser och stigande räntor. Framför allt stigande räntor är problematiskt eftersom bolagen i huvudsak har rörliga räntor. Kommunen har enbart lån med fasta räntor och det första lånet förfaller i mars-2023.

Även de höga energipriserna skapar stora problem för framför allt fastighetsbolaget. Många av de utmaningar som nu uppstår är endast marginellt påverkbara för koncernen. Det handlar framförallt om energibesparing, ökad planering och allmän återhållsamhet. Koncernen tar nu fram information och planer för energibesparingar, nedstängningar, mm. TKAB har fått i uppdrag att nogsamt följa koncernens elförbrukning,

3.3.1.1 Enligt kommunstyrelsens reglemente - ägardirektiv till företagen fattas och kontinuerligt hålls uppdaterade

I bilaga till plandokumentet finns bolagens ägardirektiv. Enligt intervju uppdateras och fastställs ägardirektiven för de helägda bolagen en gång/år i samband med att kommunfullmäktige antar "Plan för Tierps kommuns ekonomi och verksamhet" i november.

Vi konstaterar att ägardirektiven är aktuella och uppdaterade.

3.3.1.2 Enligt kommunstyrelsens reglemente - ansvar för regelbundna möten

Enligt intervju har kommunstyrelsens ordförande och kommundirektören koncernmöten (ägardialoger) med två bolag i taget där VD och ordförande i respektive bolag deltar. **Mötena har skett fyra gånger på våren och fyra gånger på hösten.** Mötena sker efter behov. Koncerndialogerna har utvecklats under året. Diskussion kring VA-taxan och budgetprocessen är de senaste exemplen av ämnen som koncerndialogerna innehållit. Tidigare år har bolagens slutrevisioner inte tidsmässigt överensstämmt med kommunens tidsplanering gällande beslut av årsredovisningen i kommunfullmäktige.

Vi uppfattar att kommundirektören leder koncernsledningsmöten (dialogmöten) med VD:na från de fyra bolagen. Där kan innehåll i ägardirektiven lyftas upp och frågor kring det praktiska förtydligats. Även förbättringsområden och måluppfyllelse i plandokumentet diskuteras. Detta möte sker en gång per månad.

Vi har tagit del av:

- anteckningar från koncernmöten innehållande bl.a. aktuella viktiga händelser, ekonomi och hantering av ärenden som påverkar både bolagen och kommunen.

Tierps kommun

Granskning av kommunstyrelsens uppsikt av bolag, stiftelser och kommunalförbund

2023-02-28

- anteckningar från koncernledningsmöten innehållande information från bolagen och kommunen samt gemensamma frågor på tjänstemannanivå som bl.a. behovsanalys för ökad samverkan – koncernnytta.

Utifrån intervjuer/avstämningar sker information/dialog kring bolagens verksamhet och ekonomi inte bara vid koncernmöten och koncernledningsmöten utan även bl.a. genom:

- ✓ att ekonomichefen på ekonomikontoret har t.ex. dialoger med ekonomichefer/ansvarig på bolagen.
- ✓ VD:ar i bolagen har löpande diskussioner och dialog med bl.a. kommundirektören, näringslivschef m.fl.
- ✓ i en investeringsgrupp med kommundirektör, VD:ar och TEMAB:s ekonomiansvarig där de träffas för att diskutera investeringar långsiktigt ur ett femårsperspektiv. Diskussioner förs även om koncernens totala lånebehov samt översyn om behov att anpassa projekt efter varandra. Önskat läge är att kommunen i större utsträckning arbetar med den långsiktiga finansiella planeringen och långsiktiga investeringsplaner. D.v.s. planering om 10-15 år framåt.

Vi uppfattar från våra intervjuer att dialog/kontakter/relationer mellan bolag och kommunen fungerar bättre än tidigare. Ett exempel på att dialog och samarbete fungerat bra är behovet från både kommunen och bolag, av ett arbete med mer långsiktig lokalförsörjning, har tillgodosetts genom att kommunen kommer att anställa en lokalstrateg där Tierps kommunfastigheter AB och AB Tierpsbyggen kommer att köpa 50% av tjänsten.

3.3.1.3 *Ärligen, senast den sista juni genom beslut pröva om den verksamhet som bedrivits i de aktiebolag som kommunen helt eller delvis äger under föregående kalenderår har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.*

Utifrån vår granskning kan vi konstatera har kommunstyrelsen inte prövat om den verksamhet som bedrivits i bolagen för 2021 varit förenligt med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

3.3.1.4 *Enligt kommunstyrelsens reglemente - svara för att tillvarata kommunens intressen vid bolags- och föreningsstämmor och andra likartade sammanträden i de företag som kommunen helt eller delvis äger eller annars har intresse i.*

Enligt kommunstyrelsens protokoll 21 juni (se bilaga 1) har kommunstyrelsen beslutat om anmälan av ordförandebeslut - Ombud till årsstämma i Inera AB.

3.3.2 Bedömning

Vi bedömer att kommunstyrelsen delvis tillfredsställande utfört uppsiktsplikten enligt kommunstyrelsens reglemente.

Kommunstyrelsen har haft uppsikt över bolagen utifrån information vid sammanträden vid tertial/del- och helårsrapportering gällande främst ändamål, ekonomi och efterlevnad av uppställda direktiv, men också övriga förhållanden av betydelse för kommunen.

3.4 Uppsikt avseende bolagens arbete med intern kontroll

3.4.1 Iakttagelser

Enligt kommunstyrelsens internkontrollplan för 2022 framgår att:

- enligt kommunallagen ska kommunen ha en väl fungerande internkontroll. Med internkontroll avses kommunens och kommunkoncernens interna förfaringssätt och arbetsrutiner som syftar till att säkerställa att organisationens mål uppfylls och att verksamheten är laglig. Genom riskhantering kan faktorer som utgör en risk för måluppfyllelsen identifieras, bedömas och kontrolleras. Ordandet av internkontroll och riskhantering är därför en del av ledningen av kommunen och kommunkoncernen.
- kommunfullmäktige har tydliggjort vad kommunstyrelsen har för uppdrag och ansvar avseende uppföljningar, internkontroll och insyn i Riktlinje för internkontroll och insyn i kommunens verksamheter (kf §72/2017) och Program för uppföljning av och insyn i kommunens verksamheter (kf 73/2017).
- Enligt riktlinjen för internkontroll och insyn i kommunens verksamheter regleras kommunala bolagens ansvar för den interna kontrollen genom respektive bolags ägardirektiv (se 3.2.4)

I kommunstyrelsens internkontrollplanen ingår vissa kontrollobjekt som berör både kommun och bolag som t.ex. dokumenthantering och GDPR.

Enligt intervjuer har bolagen inte antagit internkontrollplaner enligt samma struktur/modell som kommunstyrelsen. Dock sker uppföljning av bolagens internkontroll på olika sätt som t.ex:

- kvalitetsledningssystem. AB Tierpsbyggen har varit certifierade gällande kvalitet och miljö sen år 2000. Bolaget har interna revisioner för att kontrollera att de följer rutinerna i deras verksamhetssystem. Även auktoriserad revisor genomför granskning av den interna kontrollen i sin årliga granskning. Tre gånger per år i samband med årsbokslut sker en genomgång av mål, avdelningsmål och uppdatering av handlingsplaner.
- ledningssystem. TEMAB avser att certifiera kvalitet, miljö och arbetsmiljö. Det finns även ledningshandböcker. Årligen granskar internrevisor och auktoriserad revisor ledningsarbetet. VD går bl.a. i samband med bolagets årsbokslut igenom efterlevnad av ägardirektiv och informerar styrelsen.

Vi uppfattar att styrelseprotokoll/handlingar skickas löpande till kommunstyrelsens sekretariat och därefter läggs ut på kommunens hemsida.

Från intervjuer redogör vid bolagsstämmorna VD för kvalitetsarbetet, internkontrollen och årsredovisningen.

Tierps kommun

Granskning av kommunstyrelsens uppsikt av bolag, stiftelser och kommunalförbund

2023-02-28

Detta är möjligtvis ytterligare en punkt som kommunstyrelsen behöver förtydliga.

Vi konstaterar att kommunstyrelsen i årsredovisningen för 2021 inte har bedömt om den interna kontrollen är tillräcklig eller inte gällande kommunstyrelsens och bolagens verksamheter. På kommunstyrelsens sammanträde 2022-03-22 behandlades uppföljning av internkontrollplanen för 2021. Kommunstyrelsen beslutade att godkänna uppföljningsrapporten utan åtgärder.

3.4.2 Bedömning

Vi konstaterar att kommunfullmäktige har beslutat om riktlinjer för intern kontroll för kommunstyrelsen och bolagen. I kommunstyrelsen fastställda internkontrollplan finns några kontrollobjekt som ska granskas för både kommunstyrelsen och bolagen. Bolagen arbetar med internkontroll utifrån ägardirektiv och återrapporterar interna kontroller i samband med bl.a. del- och helårsrapportering som ett underlag för kommunstyrelsens uppsikt. Vi bedömer att kommunstyrelsen under 2022 följt upp internkontrollplanen för 2021 men att det saknas en sammanfattande bedömning om den interna kontrollen är tillräcklig eller inte gällande kommunstyrelsens och bolagens verksamheter i årsredovisningen 2021.

Datum som ovan

KPMG AB

Micaela Hedin
Certifierad kommunal revisor

Andrea Ax Karlsén
Verksamhetsrevisor

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.

Tierps kommun

Granskning av kommunstyrelsens uppsikt av bolag, stiftelser och kommunalförbund

2023-02-28

Bilaga 1

Beslut i kommunstyrelsen gällande bolagen

Nedan redovisas behandlade ärenden gällande under 2022 i kommunstyrelsen:

Sammanträde/protokoll	Ärende	Kommentar
Kommunstyrelsens sammanträde den 15 feb 2022	Fortsatt process fastighetsutredningen	
Kommunstyrelsens sammanträde 22 mars 2022	Årsredovisning 2022 för Tierps kommun Uppföljning av internkontrollplan 2021 Yrkande om utökad borgensram för Tierps kommun fastigheter AB	
Kommunstyrelsens sammanträde 26 april 2022	Revidering av bolagsordning Tierps Energi & Miljö AB	
Kommunstyrelsens sammanträde 25 maj 2022	Tertialrapport jan-april 2022 Fastighetsutredningen och ägandet av kommunens fastigheter Avtal fibernät - Tierp Fiber Network	
Kommunstyrelsens sammanträde 21 juni 2022	Anmälan av ordförandebeslut - Ombud till årsstämma i Inera AB	
Kommunstyrelsens sammanträde 9 september 2022	(KF) Fastighetsutredningen och ägandet av kommunens fastigheter Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att i enlighet med beslut § 67/2011 i kommunfullmäktige genomföra fastighetsöverföringarna till Tierps kommunfastigheter AB (TKAB), att uppdra åt kommunstyrelsen att återkomma med förslag på hur ägarstyrningen ska säkerställas, samt att uppdra åt kommunstyrelsen att återkomma med förslag på hur finansieringen kan genomföras på ett för kommunkoncernen så kostnadseffektivt sätt som möjligt.	

Tierps kommun

Granskning av kommunstyrelsens uppsikt av bolag, stiftelser och kommunalförbund

2023-02-28

Kommunstyrelsens
sammanträde 25 oktober och

Information från bolagens
delårsrapport 2022

Delårsbokslut ABTB 2022-08-31
Delårsbokslut TKAB 2022-08-31
Delårsrapport Tierps Energi & Miljö AB & TEMAB Fjärrvärme AB

Delårsrapport per den 31 augusti
2022 för Tierps kommun

Tierps kommun

Granskning av kommunstyrelsens uppsikt av bolag, stiftelser och kommunalförbund

2023-02-28

Bilaga 2

Genomgångna dokument:

Kommunstyrelsens reglemente

Planen för Tierps kommuns ekonomi och verksamhet 2022-2024

Årsredovisning 2021

Delårsrapporter per mars och aug 2022

Kommunstyrelsens kallelser och protokoll för 2022

Kommunfullmäktiges kallelser och protokoll för 2022

Protokoll för de helägda bolagen

Ägardirektiv för AB Tierpsbyggen

Ägardirektiv för TEAB

Anteckningar koncernmöten

Anteckningar koncernledningsmöten

Riktlinje för internkontroll och insyn i kommunens verksamheter (kf §72/2017)

Program för uppföljning av och insyn i kommunens verksamheter (kf 73/2017)

Kommunstyrelsens internkontrollplan för 2021 och 2022